

Innspill til porteføljeplan for Utdanning og kompetanse

Uttalelse - NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi

Status	Innsendt til Norges forskningsråd Innsendt og bekreftet av instansen via: elin.lid@nibio.no
Innsendt av	Elin Thingnæs Lid
Innsenders e-post:	elin.lid@nibio.no
Innsendt dato	18.02.2022
Navn på forskningsinstitutt:	NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi Forskningsinstitutt (Offentlig)
Stilling	Seniorforsker, Forskningsstab

✓ Jeg bekrefter at uttalelsen er på vegne av hele forskningsinstituttet

Investeringsmål

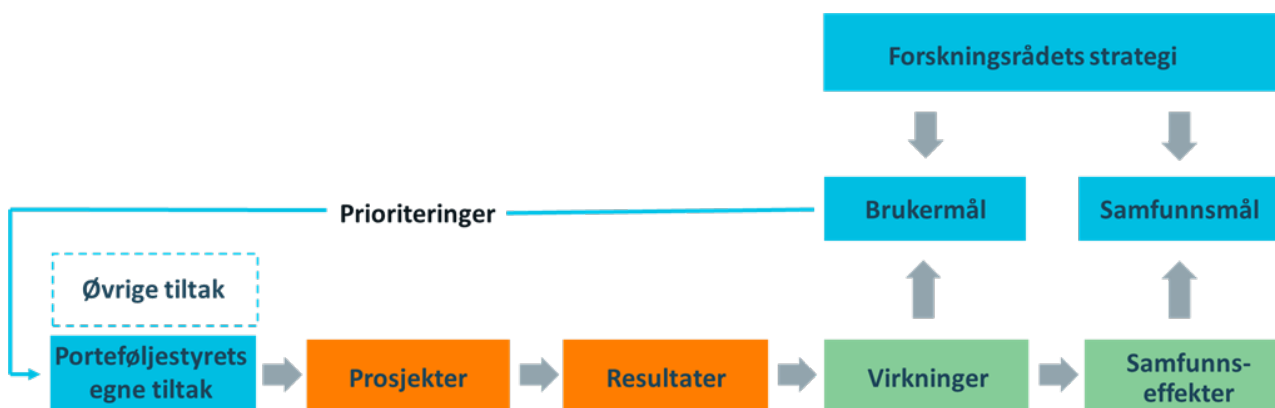
Avsender: Norges forskningsråd

1. INVESTERINGSMÅL

Investeringsmålene i denne porteføljeplanen bidrar til å realisere hovedmålene i *Strategi for Norges forskningsråd (2020-2024)* [1](#) Befolkningens utdanning og kompetanse er et grunnleggende premiss for måloppnåelse innenfor strategiens tre hovedmål, og bidrar til å sikre et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem. Utdanningssektoren er en viktig del av offentlig sektor og porteføljen bidrar spesielt til målene om *Bærekraftig utvikling* og *Omstilling i næringsliv og offentlig sektor*. Porteføljen bidrar til måloppnåelse innen de fem strategiske områdene, og spesielt til "Helse og velferd" og "Samhørighet og globalisering".

Forskningsrådet skal følge opp *regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning* [2](#). Utdanning og kompetanse er en forutsetning for å oppnå de overordnede målsettingene i strategien om *styrket konkurransekraft og innovasjonsevne, møte store samfunnsutfordringer* og utvikle *fagmiljøer av fremragende kvalitet*.

Tiltakene som settes i gang av Forskningsrådet, skal resultere i noen forventede virkninger og samfunns effekter i henhold til en investeringslogikk (figur 1). Se vedlegg 1 for en oversiktlig fremstilling av porteføljens investeringslogikk.

Figur 1. Skjematisk illustrasjon av investeringslogikken som ligger til grunn for porteføljeplanen.

1.1. SAMFUNNSMÅL

Utdanning og kompetanse er et premiss for måloppnåelsen på alle områder i Forskningsrådets strategi, men porteføljens investeringer og forskningspolitiske rådgivning er særlig viktig for måloppnåelsen på noen enkeltområder. Porteføljen bidrar særskilt til målet *Omstilling i offentlig sektor*, men også til målet om *Bærekraftig utvikling*. Videre bidrar porteføljen til måloppnåelse innen flere av de strategiske områdene med underliggende delmål:

1. Helse og velferd

Utdanning og kompetansebygging har stor samfunnsmessig betydning og er en selvfølgelig plattform for et *velfungerende forsknings- og innovasjonssystem*. Dette er både en forutsetning

for måloppnåelse på utdanningsfeltet og et mål for porteføljen. Porteføljens innsats bidrar særlig til måloppnåelse på disse delmålene:

- Godt samspill mellom utdanning, forskning og innovasjon
- Høy deltakelse i internasjonalt forsknings samarbeid

Porteføljeplanen for Utdanning og kompetanse vil bidra til å oppnå tre definerte samfunns mål:

1. **Gode og attraktive utdannings- og opplæringsmuligheter for hele befolkningen gjennom hele livet**
2. **Kompetente arbeidstakere og et omstillingsdyktig arbeidsliv**
3. **Aktive medborgere som deltar i demokratiske prosesser og aktiviteter i samfunnslivet**

1.2. BRUKERMÅL

Befolkningens samlede kompetanse er avgjørende for arbeidslivets innovasjons- og konkurransevne, velferdsstatens bærekraft, offentlig meningsdannelse og demokrati. Et godt utdanningssystem og opplæringstilbud av høy kvalitet er en investering i befolkningens kunnskap og kompetanse.

En nødvendig forutsetning for å realisere porteføljens samfunns mål er et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem og veien til samfunns målene går via aktørene i forsknings- og innovasjonssystemet. Forskningsrådet bringer aktørene i forskningsinstitusjonene, næringslivet, offentlige sektor og sivilsamfunnet sammen for å frambringe banebrytende og nyttig forskning og innovasjoner som er en forutsetning for å kunne nå samfunns målene. I porteføljen for Utdanning og kompetanse er både offentlig og privat sektor viktig for å oppnå målene. Interessenter og aktører på alle nivå i utdanningssystemet fra barnehage til læring i samfunns- og arbeidsliv er viktige. Aktørene berøres av forskningens problemstillinger, kjenner kompetanse- og innovasjonsbehovene og kan inngå i forsknings- og utviklings samarbeidet.

Porteføljeplanen har definert følgende brukermål:

1. **Sterke forskningsmiljøer utvikler ny kunnskap av høy kvalitet**
2. **Politikktviklere, forvaltning og aktørene i utdanningssektoren har tilgang til ny relevant forskning**
3. **Tett samarbeid mellom forskning, utdanning og samfunns- og arbeidsliv**
4. **Styrket innovasjonskunnskap og innovasjonsevne i utdanningssektoren**
5. **Et forskningsbasert utdanningssystem i takt med endringer i samfunn og arbeidsliv**

Tabell 1. Oppsummering av målbildet for Utdanning og kompetanse

Samfunns mål	Brukermål
1. Gode og attraktive utdannings- og opplæringsmuligheter for hele befolkningen gjennom hele livet	1. Sterke forskningsmiljøer utvikler ny kunnskap av høy kvalitet
2. Kompetente arbeidstakere og et omstillingsdyktig arbeidsliv	2. Politikktviklere, forvaltning og aktørene i utdanningssektoren har tilgang til ny relevant forskning
3. Aktive medborgere som deltar i	3. Tett samarbeid mellom forskning

7 Er investeringsmålene (samfunns mål og brukermål) i tråd med de forventninger dere har til Forskningsrådets Utdanning og kompetanse-portefølje? Begrunn gjerne svaret.

Delvis enig

Utvikling av et bærekraftig samfunn krever bidrag fra alle hold, også fra denne porteføljen. NIBIO saver derfor et bærekraftig samfunn som del av porteføljens samfunns mål. Det kunne formuleres eksempelvis slik: «2. Kompetente arbeidstakere og et omstillingsdyktig arbeidsliv som bidrar til et bærekraftig samfunn».

FOTNOTER

---

1. Forskningsrådets strategi 2020-2024
2. Meld. St. 4 (2018–2019) - regjeringen.no

Øvrige kommentarer

Avsender: Norges forskningsråd

1. ØVRIGE KOMMENTARER

Hvis dere har andre kommentarer eller innspill er det fint om dere skriver dem i feltet under.

Har dere andre kommentarer til porteføljeplanen? Fyll ut:

Under Porteføljens omfang skriver dere at «Porteføljestyret ønsker å finansiere forskning fra alle disipliner på tvers av fag og fagområder. Hovedtyngden av porteføljen slik den er i dag ligger innenfor samfunnsvitenskapene. Pedagogiske fag utgjør den største andelen, men det er også viktige bidrag fra fag som økonomi, psykologi, sosiologi og statsvitenskap. Andre fagområder som humaniora, matematikk, naturvitenskap og teknologi, samt medisin og helsefag er representert». Sett i lys av vår kommentar om at utvikling av et bærekraftig samfunn krever bidrag fra alle hold, også fra denne porteføljen: Det er behov for forskning på kompetansebehovet i landbrukets verdikjeder, inkludert matindustrien. Her viser NIBIO til rapporten «Landbrukets kompetansebehov og utdanninger» (NIBIO Rapport 6/171/2020, <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2719373>). I et slikt arbeid blir alle de nevnte fagdisiplinene viktige, og ikke kun med en hovedtyngde i samfunnsfag. Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) takker Forskningsrådet for muligheten til å bidra med innspill til den kommende porteføljeplan for utdanning og kompetanse.